

Na temelju članka 27. Zakona o savjetima mladih (NN 41/14), Zakona o izmjenama i dopunama zakona o savjetima mladih (NN 83/23) i Zakona o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave (NN 85/2020), Središnji državni ured za demografiju i mlade usvojio je

GODIŠNJE IZVJEŠĆE O PRAĆENJU PROVEDBE ZAKONA O SAVJETIMA MLADIH U 2022. GODINI

Uvod

Sukladno Zakonu o savjetima mladih (NN 41/14) (dalje u tekstu Zakon) Središnji državni ured za demografiju i mlade zatražio je od županija dostavu objedinjenih godišnjih izvješća o radu savjeta mladih u 2022. godini. Prema odredbama Zakona, savjeti mladih osnivaju se pri jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave kao njihova savjetodavna tijela u području mladih. Osnivaju se kao županijski, gradski i općinski savjeti mladih. Član savjeta mladih može biti svaka mlada osoba s prebivalištem ili boravištem u Republici Hrvatskoj od navršenih petnaest do trideset godina starosti. Zakon uređuje osnivanje savjeta mladih, način izbora članova i zamjenika članova savjeta mladih, njihov djelokrug i druga pitanja važna za rad savjeta. Provedbu Zakona nadzire Središnji državni ured za demografiju i mlade, tijelo državne uprave nadležno za mlade, koje tijekom godine prikuplja podatke o djelovanju savjeta mladih u prethodnoj kalendarskoj godini i izrađuje godišnje izvješće o njegovoj provedbi te na druge načine prati provedbu toga Zakona. Osnovni cilj osnivanja savjeta mladih je uključivanje mladih u procese odlučivanja o javnim poslovima i politikama od važnosti za mlade u lokalnim sredinama, njihovo punopravno sudjelovanje u javnom životu županije, općine ili grada te informiranje i savjetovanje mladih. Uzimajući u obzir da mladi imaju najbolji uvid u specifične potrebe mladih u svojoj zajednici, njihov doprinos može biti od velike pomoći predstavničkim i izvršnim tijelima u definiranju lokalnih politika za mlade.

S druge strane, od iznimne je važnosti da jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave budu podrška savjetima pri osnivanju i radu. Organiziranjem različitih društvenih aktivnosti, u sklopu rada savjeta mladih, mladi imaju mogućnost aktivno se uključiti u život svoje lokalne zajednice te predložiti promjene koje će unaprijediti uvjete života, ne samo mladih, već posljedično i ostalih stanovnika određene sredine.

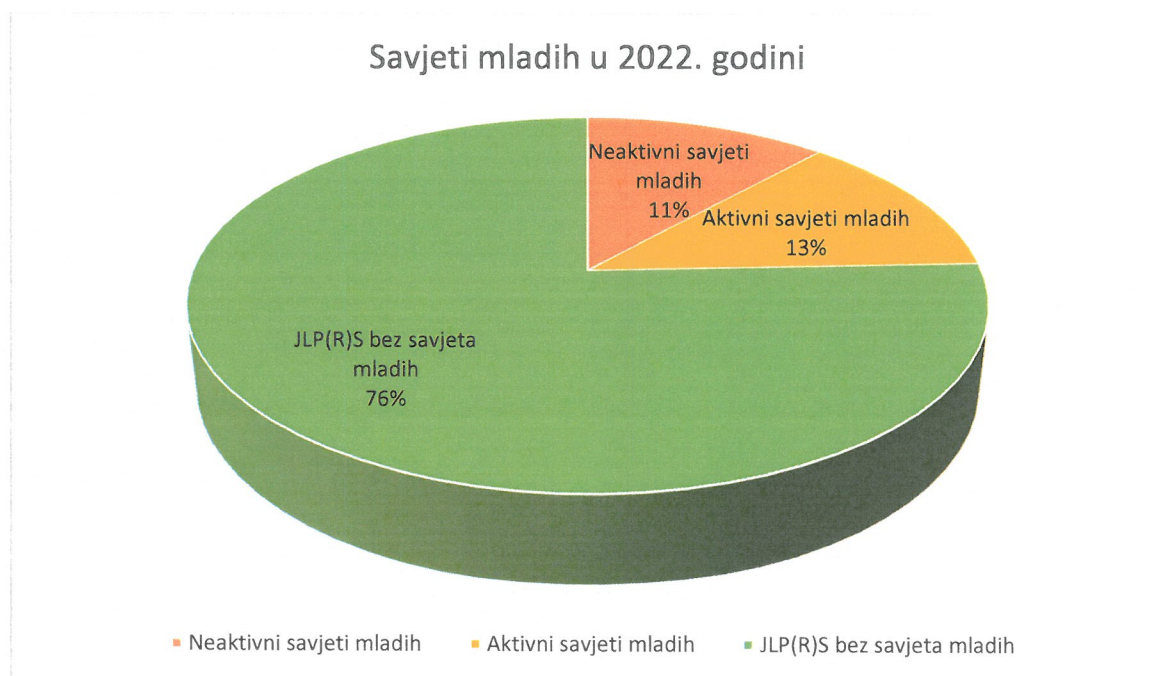
Pregled djelovanja savjeta mladih u 2022. godini

Do kraja mjeseca srpnja 2023. godine dvadeset hrvatskih županija i Grad Zagreb dostavili su Središnjem državnom uredu za demografiju i mlade županijska izvješća o radu savjeta mladih na području svoje županije. Prikupljena izvješća pokazuju kako su u 2022. godini u Republici Hrvatskoj bila aktivna 73 od ukupno 140 osnovanih savjeta mladih.

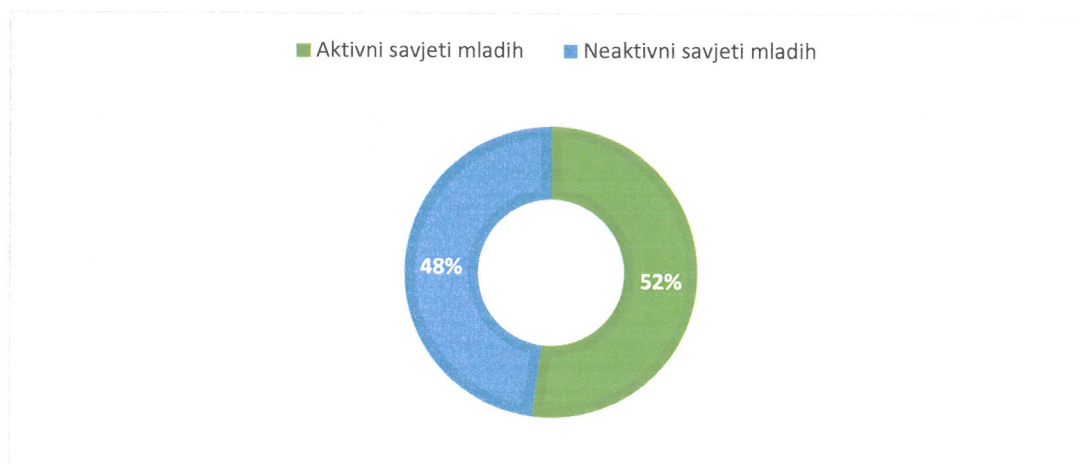
Savjeti mladih aktivno su djelovali u Gradu Zagrebu i 13 hrvatskih županija, zatim u 39 gradova i 20 općina. Ukupno 67 savjeta mladih nije u potpunosti djelovalo u skladu s odredbama Zakona, pa ih se ne može smatrati aktivnim već samo osnovanim savjetima.

U skladu sa Zakonom o savjetima mladih, Središnji državni ured za demografiju i mlade smatra aktivnima one savjete koji su održali barem jednu sjednicu u šest mjeseci, usvojili program rada

i ostvarili konkretne rezultate svoga djelovanja u suradnji s predstavničkim i/ili izvršnim tijelom ili su sudjelovali u različitim programskih aktivnostima. Primjerice, jedan gradski savjet mladih donio je program rada Savjeta mladih za 2022. godinu, imao je ostvarene rezultate prema svom djelokrugu u suradnji s JLP(R)S (osigurana su proračunska sredstva) i organizirao različite 2 aktivnosti za mlade na svom području, ali nije bilo održanih sjednica savjeta u 2022. godini kao ni održanih sastanaka predstavničkog i/ili izvršnog tijela sa savjetom. Stoga ih se ne može smatrati aktivnim već samo osnovanim savjetom.

Omjer aktivnih i neaktivnih savjeta mladih među osnovanima

Prema podacima prikupljenima iz županijskih izvješća, savjeti mladih su u 2022. godini održali ukupno 528 sjednica i 266 sastanaka sa predstavničkim i/ili izvršnim tijelom. Nadalje, 99 savjeta mladih usvojilo je program rada, a 70 savjeta je ostvarilo konkretne rezultate rada u suradnji s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, poput povećanja proračuna za mlade, povećanja iznosa stipendija za učenike i studente, subvencija za prijevoz ili pak uvođenja novih stipendija.

Vezano uz programske aktivnosti, u izvješćima se ističu sudjelovanja na sjednicama Koordinacije županijskih savjeta mladih te na različitim okruglim stolovima, konferencijama, edukacijama i radionicama tijekom kojih je promoviran značaj savjeta mladih. Savjeti mladih također su obilježavali prigodne međunarodne i nacionalne dane tijekom godine te organizirali brojne humanitarne i volonterske akcije u koje su uključeni mladi.

AKTIVNOSTI SAVJETA MLADIH U 2022. GODINI				
Broj sjednica savjeta mladih u 2022. godini	Broj sjednica s predstavničkim/izvršnim tijelom	Donesen program rada	Ostvareni Rezultati u Suradnji s JLP(R)S-om	Sudjelovanje u programskim aktivnostima
528	266	99	70	124

Najviše aktivnih savjeta mladih djelovalo je u Istarskoj, Karlovačkoj, Krapinsko-zagorskoj, Primorsko-goranskoj i Zagrebačkoj županiji, a najmanje u Brodsko-posavskoj, Dubrovačko-neretvanskoj, Sisačko-moslavačkoj i Virovitičko-podravskoj županiji.

Primjeri dobre prakse

Među aktivnim savjetima mladih mogu se izdvojiti pojedini savjeti kao primjeri uspješnog rada i uključivosti s prepoznatljivim rezultatima. U nastavku su navedeni samo neki od primjera dobre prakse s izborom njihovih aktivnosti.

Osječko-baranjska županija

Savjet mladih Osječko-baranjske županije održao je sedam sjednica u 2022. godini i sedam sastanaka s predstavničkim i/ili izvršnim tijelom. Inicirao je povećanje stipendiranja studenata i učenika u 2022. godini i rad na donošenju županijskog strateškog dokumenta za mlade. Održan je sastanak s udrugama mladih na području županije koji je za ishod imao sudjelovanje Savjeta u organizaciji i provođenju projekata civilnih organizacija. Organizirao je konferencije, edukacije i panel rasprave, sudjelovao u humanitarnim akcijama, te u organizaciji kulturnih i sportskih manifestacija. Također, članovi Savjeta su aktivno promicali osviještenost mladih o važnosti savjeta mladih i promovirali aktivnosti Savjeta.

Grad Zagreb

Savjet mladih Grada Zagreba održao je 12 sjednica savjeta mladih u 2022. godini što je najveći pojedinačni broj održanih sjednica savjeta mladih, već treću godinu zaredom. Uspješno je nastavljena suradnja s Gradskim uredom za obrazovanje, sport i mlade te su održavani sastanci s Odjelom za programe za mlade s ciljem evidentiranja problema mladih u Gradu Zagrebu i pronalaženja rješenja istih. Savjet mladih redovito je obilježavao međunarodne i nacionalne dane (Nacionalni dan borbe protiv vršnjačkog nasilja, Međunarodni dan žena, Dan planete Zemlje, itd.), sudjelovao u organizaciji projekta „Studentski zdravi dani na Savi“, organizirao edukacije, radionice i tribine, sudjelovao na XV. i XVI. sjednici Koordinacije županijskih savjeta mladih.

Grad Ozalj

Savjet mladih Grada Ozlja prednjači među gradskim savjetima mladih sa 11 sastanaka održanih s predstavničkim i/ili izvršnim tijelom, u suradnji s kojim je organizirao Ozaljske sportske igre i na čiju inicijativu je povećan iznos stipendija učenicima i studentima s područja Grada. Savjet mladih Grada Ozlja potpisnik je i povelje o suradnji „Trokut Zrinskih i Frankopana“ u suradnji sa savjetom mladih Grada Čakovca. Savjet mladih sudjelovao je na Godišnjoj konferenciji savjeta mladih u RH, Nacionalnoj konferenciji savjeta mladih, organizirao edukacije te uspostavljao suradnju s drugim savjetima mladih u Republici Hrvatskoj.

Općina Zmijavci

Općinski Savjet mladih u 2022. godini – drugoj godini mandata, održao je 11 sjednica i 10 sastanaka s predstavničkim i/ili izvršnim tijelom. Od aktivnosti Savjeta i ostvarenih rezultata posebno se ističe sufinanciranje priprema za državnu maturu i organizacija manifestacije „Zmijavačko lito“.

Općina Bale

U 2022. godini Savjet mladih općine Bale održao je 8 sjednica i 5 sastanaka s predstavničkim tijelom. U suradnji s jedinicom lokalne samouprave uređen je prostor za mlade. Tijekom svoga rada u prethodnoj godini savjet mladih utjecao je na podizanje razine svijesti o važnosti savjeta mladih, bili su aktivni na društvenim mrežama te organizirali razne radne akcije. Članovi savjeta sudjelovali su i na regionalnoj raspravi o smjernicama za razvoj javnih politika usmjerenih mladima u Rijeci.

Izdvojene teme – poteškoće u radu

Središnji državni ured za demografiju i mlade dao je mogućnost savjetima mladih da se u županijskim obrascima za 2022. godinu izjasne o najvećim poteškoćama s kojima su se susretali u svom djelovanju tijekom prethodne godine. Prema dostavljenim informacijama većinom se ponavlja problem (ne)održavanja sjednica savjeta i/ili nedostatak kvoruma.

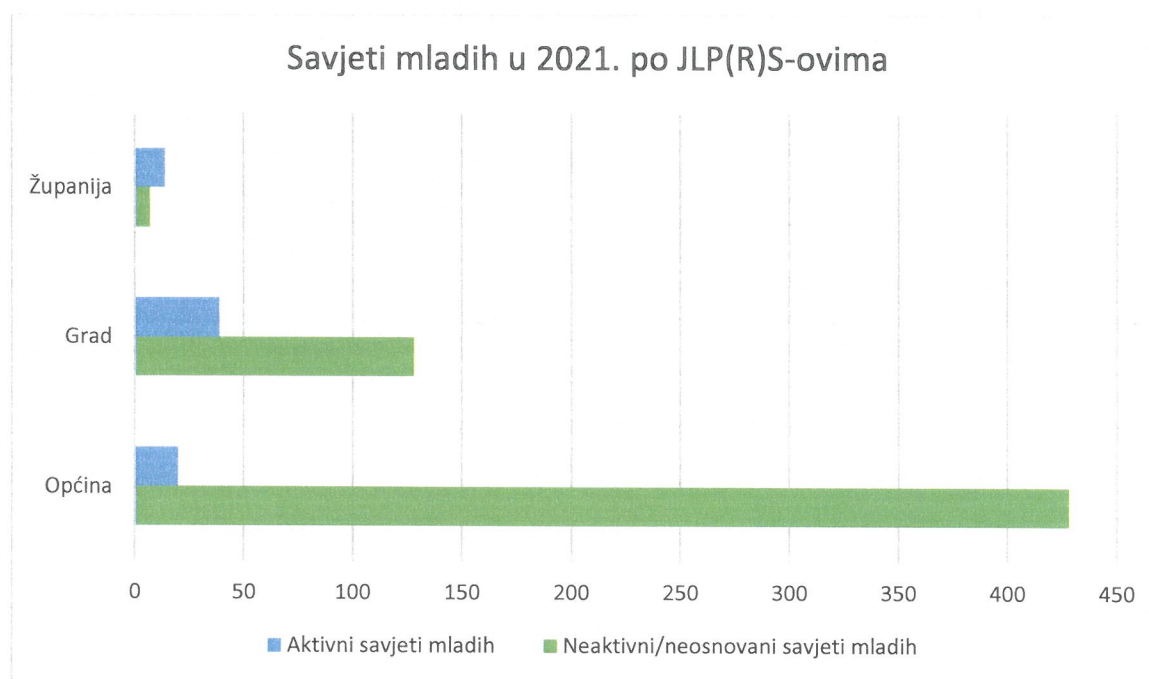
Nadalje, naglašena je i nedovoljna zainteresiranost i manjak motiviranosti samih članova savjeta mladih za provedbu aktivnosti iz djelokruga rada ili prema planiranim aktivnostima. Uvidom u županijska izvješća, uočava se kako je dijelu savjeta mladih istekao mandat u 2022. godini, pa je u tijeku bilo raspisivanje novog javnog poziva za izbor članova i zamjenika savjeta mladih, što je također u značajnoj mjeri djelovalo na smanjenje opsega aktivnosti koje su se

mogle provoditi i o kojima je bilo izvještavano. Javni poziv se nerijetko poništavao zbog nedovoljnog broja pristiglih prijava ili niti jedne pristigle prijave. Uočeno je kako dio jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, nakon što se na javni poziv za izbor članova i zamjenika savjeta mladih ne prijavi dovoljan broj kandidata, isti ne ponovi duže vremena, što dodatno usporava proces osnivanja savjeta.

Zaključak

U odnosu na prethodnu 2021. godinu, u Republici Hrvatskoj aktivno je djelovao isti broj savjeta mladih – 73. Uočava se stagniranje broja aktivnih savjeta mladih, dok je broj osnovanih savjeta porastao u odnosu na raniju godinu i u 2022. godini osnovano je 140 savjeta – trinaest savjeta više nego godinu prije. U odnosu na ukupno 576 jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, samo ih je 13% imalo aktivan savjet mladih koji je ispunjavao sve kriterije propisane Zakonom.

Savjeti mladih u najvećem broju osnivaju se i aktivno djeluju u županijama, a najmanje aktivnih i osnovanih savjeta nalazi se u općinama.

Navedeni podaci upućuju kako većina jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave još uvijek ne prepoznaje savjete mladih kao jedan od važnih oblika uključivanja i aktiviranja mladih na svom području. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u svojim izvješćima za prethodnu godinu kao poteškoće u radu savjeta mladih najčešće ističu manjak interesa mladih. Vezano uz neosnivanje savjeta mladih, kao prvi uzrok navode demografsku strukturu stanovništva ili nezainteresiranost mladih kao prepreku osnivanju i djelovanju savjeta mladih. Kad je riječ o malom broju savjeta mladih u općinama, često se naglašava kako se mladi nalaze na školovanju u gradovima pa se iz tog razloga sjednice ne mogu održavati ili nema

potrebnog kvoruma za rad te osnovani savjet prestaje djelovati. Ipak, kao dobar primjer možemo istaknuti savjete mladih koji su sjednice održavali putem online aplikacija, kada su bili onemogućeni iste održavati uživo te na taj način omogućili kontinuiran rad savjeta.

Hrvatski sabor 14. srpnja 2023. godine, donio je Zakon o Izmjenama i dopunama Zakona o savjetima mladih (NN 83/23). Izmjenama i dopunama Zakona o savjetima mladih unaprijedit će se savjetovanje s mladima u donošenju odluka na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini, poboljšat će se status savjeta mladih kod predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te mladih u široj javnosti, omogućiti kvalitetnija suradnja s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave kao i potaknuti veći broj mladih na sudjelovanje.

Djelovanjem savjeta mladih želi se postići uspješnija komunikacija mladih i donositelja odluka na lokalnoj i regionalnoj razini, koja će utjecati na povećanje kvalitete života mladih u lokalnoj zajednici, a u skladu s njihovim aktualnim potrebama.